

KOMUNIKÁCIA S RODIČMI ZOMIERAJÚCEHO NOVORODENCA

Veronika Mackaľová

Lucia Labudíková

Tatiana Mikitová

Neonatologická klinika JLF UK a UN v Martine

KOMUNIKÁCIA

Je sociálna interakcia, pri ktorej sa vedome alebo nevedome odovzdávajú informácie

Slovo komunikácia má latinský pôvod a znamená „robiť niečo spoločným, deliť sa, zverovať sa“

Delíme ju na verbálnu a neverbálnu:

Verbálna: dialóg, rozhovor

Neverbálna: mimika, gestické prejavy, zrakový kontakt, haptika, proxemika, posturika

KOMUNIKÁCIA S RODIČMI ZOMIERAJÚCEHO NOVORODENCA

Efektívna komunikácia

Informovanosť rodičov

Spätná väzba

FÁZY ZOMIERANIA PODĽA KÜBLER-ROSSOVEJ

Popieranie

Hnev

Vyjednávanie

Depresia

Zmierenie

POPIERANIE

Fáza, kedy rodičia neveria diagnóze, čakajú niekoho, kto im povie niečo iné, nepripúšťajú si, čo im bolo hoci aj opakovane povedané

Dôležité je s rodičmi nadviazať kontakt a získať si ich dôveru

HNEV

Hľadanie vinníka, obviňovanie seba,
zdravotníkov, nespravodlivosť

Rodičia v tejto fáze môžu byť agresívni,
dožadujú sa neustálej prítomnosti personálu,
dožadujú sa stále nových informácií,
aj keď informácie sa stále opakujú - vedieť
akceptovať danú situáciu, nepohoršovať sa,
nesúdiť

VYJEDNÁVANIE

Hľadanie neexistujúceho riešenia, ochota zaplatiť za čokoľvek, čo by pomohlo

Podľa psychologičky je to najdôležitejšia fáza v komunikácii s rodičmi, dôležité je opakované vysvetlenie stavu, možnosť konzultácie na inom pracovisku

DEPRESIA

Smútok, strach z hroziacej straty

Čo povedať rodine?

Čo povie rodina?

Ako reagovať na okolie?

ZMIERENIE

Vyrovnanie sa so situáciou - aspoň pre daný moment, príprava na lúčenie, možnosť rozlúčenia sa aj príbuzných s novorodencom
Mlčanlivá prítomnosť, uistenie rodičov, že sme tu pre nich, aj keď možno zdanlivo nepotrebujú nič

KOMUNIKÁCIA ČINOM

Zapojiť rodičov do starostlivosti o dieťa

v rámci možnosti zdravotného stavu

Podporovať rodičov pri ich prítomnosti

pri dieťati, ak to odmietajú, nesúdiť, uistiť

ich, že je to v poriadku

Ponechať súkromie

PRÁCA S TICHOM, TICH O STRATE

Dopriať rodičom čas, priestor, nepýtať sa
ich, nechať ich spracovať informácie,
ktoré dostali

POTREBY RODIČOV

Uistiť rodičov, že o ich dieťa je postarané,
je dôležité, aby rodičia nezabudli na seba,
na staršie dieťa a deti, ak ich majú doma,
na vlastné bežné potreby, ako je spánok,
jedlo

PRÁVA RODIČOV PRI ÚMRTÍ DIEŤAŤA

Mat' zrozumiteľné informácie

Vidieť, dotýkať sa, držať svoje dieťa kedykoľvek
pred alebo po smrti

Realizovať svoje kultúrne a náboženské zvyky

Mat' fotografiu dieťaťa, mat' spomienkové predmety na dieťa

Komunikovať s empatickým personálom

Byť pri svojom dieťati aj v okamžiku umierania

Mat' súkromie s dieťaťom v čase umierania a aj po jeho smrti

Rozlúčiť sa podľa želania rodičov - uloženie do náručia, pohladenie,
odfotenie, odtlačky nožičiek, rituály u cudzincov

Očakávať pomoc pri smútení

Podieľať sa na rozhodovaní o pitve

Mat' pomoc pri plánovaní pohrebu

Mat' informácie o podporných aktivitách

Vyjadrenie spoluúčasti a kondolencia personálu

POMOC PRE RODIČOV

Podporné skupiny a organizácie

Duchovná pomoc

Pomoc psychológa

Poskytnutie kontaktu na hospic

Informačné materiály

RODIČIA PO STRATE

Aká bola naša komunikácia
ako zdravotníckeho personálu?

Vníмали ste ako rodičia, že ste rodičmi?

Čo by ste v komunikácii a starostlivosti
zmenili?

MAMA DCÉRY PO ŤAŽKEJ ASFYXII

1. „Žena po pôrode je samostaný živočíšny druh, veľa vecí v daný moment vníma a chápe inak. Aj zdravotníci sú len ľudia, niektoré veci ale boli povedané veľmi drsne. Niektoré sestry nás podnecovali k tomu, aby sme sa jej dotýkali, iné, aby sme jej radšej len čítali.“
2. „Bol COVID, mali sme ju na rukách každý len raz, nemohli sme ju pobožkať. Boli sme rodičia, ale bez dieťaťa. Vy ste sa snažili, aby sme to tak nevnímali, ale bolo to tak. Ostali nám po nej diplomy a všetko, čo ste pre nás vyrobili, aby sme vedeli, že sme rodičia.“
3. „U nás to asi nebude ako v americkom filme, ale spätne viem, že by sme ocenili, keby na nás všetko vybalili naraz, viac empatický prístup, individuálnejší prístup, aj keď viem, že v súčasnej situácii v zdravotníctve je to náročné.“

MAMA SYNA S NEVYLIEČITELNÝM OCHORENÍM

1. “Šok, nechápala alebo nechcela som veriť tomu, čo mi vravíte, pýtala som sa stále dookola to isté, moja hlava tomu akosi odmietala uveriť, prečo..? My sme opakovane dostali odpovede na naše otázky od jeho lekára a aj od sestier, nikdy nás neodbili.“

2. “Boli sme rodičmi od prvej chvíle, mohli sme prísť a byť pri ňom, nevládala som tam byť prvé dni dlhšie ako pár minút, potom som si však uvedomila vzácnosť času a vravela mu o všetkom, čo sa deje tak, ako ste mi to poradili. Ten čas, kým tu bol, bol ťažký, ale o to viac sme za neho vd'ační. Nebála som sa odísť domov, lebo môj syn nemal len mňa ako mamu, ale mal toľko sestričiek a mám v jednom.“

3. “Psychická pomoc, pre mňa a pre manžela, o nášho syna bolo skvele postarané, ale ja a manžel sme si nedokázali pomôcť, utešiť toho druhého, podporiť sa navzájom. Pomohol mi kontakt na hospic, kde nám pomohli.“

MAMA EXTRÉMNE NEZRELÉHO SYNA

1. “Nechápala som, ako vôbec dokáže existovať, keď sa narodil tak skoro, tak maličký, tých informácií bolo tak veľa a ja som mala pocit, že si nič neviem zapamätať. Vedela som, že je nezrelý, že mu musím veriť, že sa všetci snažíte. Bola som nahnevaná, že pre mňa asi nikdy nebudú dobré správy, ale dnes viem, že pri jeho stave by to boli len klamstvá.“

2. “Nevníkala som, že som mama, až kým ma sestrička nevíkala pri inkubátore so slovami: Pozri, prišla mama, prišiel ocino - keď bol so mnou aj manžel. Mala som strach dotknúť sa ho, bála som sa infekcie a všetkého.“

3. “Náš syn žil len pár dní, chcela by som, aby pred niečím takým nestála už žiadna žena - mama. Ocenila by som možno viac súkromia, byť niekde bokom od ostatných, nepočuť plač ostatných bábätiak.“

SPOMIENKOVÁ KRABIČKA

Mami, oci neplačte, v nebi nie sú žiadne slzy...

Meno:

Dátum narodenia:

Hmotnosť, dĺžka:

Dátum úmrtia:

*My dobre vieme, že slová útechy
nebudú pre Vás nikdy dostačujúce,
prijmite od nás úprimnú sústrasť,
ako vyjadrenie ľútosti nad stratou,
ktorá Vás postihla.*

Neonatologická klinika UNM

POSTUP RODIČOV PRI ÚMRTÍ DIEŤAŤA

- rodičia nepotrebujú z Neonatologickej kliniky žiadnu dokumentáciu, nemusia ísť do Ústavu patologickej anatómie Univerzitetnej nemocnice
- rodičia s občianskym preukazom a rodným listom dieťaťa prídu do pohrebnej služby v mieste bydliska (ak ešte nemajú rodný list, vybaví ho pohrebná služba)
- rodičia prinesú do pohrebnej služby pre dieťa jednorazovú plienku, oblečenie, čiapku, zavinovačku, príp. prikrývku
- pohrebná služba vybaví za rodičov všetku dokumentáciu, zorganizuje pohreb podľa želania rodičov

ALEBO

- rodičia s občianskym preukazom a rodným listom dieťaťa prídu do Ústavu patologickej anatómie Univerzitetnej nemocnice (patológia, 9. pavilón)
- rodičia si v Ústave patologickej anatómie vyzdvihnú „List o prehliadke mŕtveho“
- rodičia s týmto tlačivom prídu na matriku v mieste narodenia dieťaťa, kde si vyzdvihnú „Úmrtý list dieťaťa“
- rodičia so všetkými tlačivami prídu do pohrebnej služby a zároveň prinesú pre dieťa jednorazovú plienku, oblečenie, čiapku, zavinovačku, príp. prikrývku
- pohrebná služba vybaví za rodičov všetku dokumentáciu, zorganizuje pohreb podľa želania rodičov

„Svietia hviezdy na nebi preto,

aby každý našiel tú svoju?“

Antoine de Saint-Exupéry

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ